

HSF stab Västerbotten gemensam
Yvonne E Nygren

2026-09-07

584975

Yttrande Granskning av planering av vårdplatser

Regionens revisorer har överlämnat Fördjupad granskning nr 3-2025, Planering av vårdplatser, till hälso- och sjukvårdsnämnden för yttrande.

Yttrande med uppgifter om verkställda och planerade åtgärder ska lämnas till revisionskontoret senast den 2 oktober 2026.

Utifrån granskningen har revisorernas ställt följande rekommendationer till nämnden:

* Tydliggöra hur beslut på strategisk nivå kring vårdplatser ska fattas. Även om an-talet disponibla vårdplatserna varierar över tid bör nämnden besluta om en planerad dimensionering av vårdplatser för att skapa förutsättningar för styrning och uppföljning.

* Säkerställa att det finns en samlad analys av det långsiktiga behovet av vård-platskapacitet på länets sjukhus, som kan ligga till grund för ett strategiskt ar-bete. Det bör finnas tydliga mål och strategier för hur vårdplatskapaciteten ska användas.

* Säkerställa att det finns en övergripande styrning som ser till att planeringen och dimensionering av vårdplatser utgår från ett beräknat behov och att det finns ramar och riktlinjer för planeringen. Exempelvis riktlinjer för bemanning.

* Säkerställa att det finns en mer systematisk och strukturerad uppföljning och kontroll över vårdplatssituationen.

* Säkerställa att arbetet med produktions- och kapacitetsstyrningen (PKS) prioriteras och intensifieras. En fungerande produktions- och kapacitetsplanering ska bidra till att skapa balans mellan vårdbehov och vårdkapacitet. Det är otydligt vad det innebär att PKS är ett komplement till hälso- och sjukvårdens övriga styrning.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har mot bakgrund av revisorernas rekommendationer upprättat ett yttrande.

Tydliggöra hur beslut på strategisk nivå kring vårdplatser ska fattas. Även om antalet disponibla vårdplatser varierar över tid bör nämnden besluta om en planerad dimensionering av vårdplatser för att skapa förutsättningar för styrning och uppföljning.

Beslut om vårdplatser på strategisk nivå ska fattas utifrån ett gemensamt och tydligt beslutsunderlag, där behov, kapacitet, bemanning, ekonomi och patientsäkerhet vägs samman. Förutsättningar för att kunna fatta beslut om vårdplatser skapas genom följande åtgärder:

- Besluta om en samlad och långsiktig plan för att fastställa hur många vårdplatser regionen bör ha utifrån befolkningens faktiska behov och Socialstyrelsens riktvärden.
- Införa ett systematiskt uppföljningsansvar – Kraven på hur information kring utfall som systematiskt ska rapporteras tillbaka måste formaliseras.
- Tydliggöra roll- och ansvarsfördelning på strategisk, taktisk och operativ nivå.

HSF stab Västerbotten gemensam
Yvonne E Nygren

2026-09-07

584975

Säkerställa att det finns en samlad analys av det långsiktiga behovet av vårdplatskapacitet på länets sjukhus, som kan ligga till grund för ett strategiskt arbete. Det bör finnas tydliga mål och strategier för hur vårdplatskapaciteten ska användas.

Vi har en struktur för daglig överblick och samordning av vårdplatser (vårdplatsmöte per sjukhus). Samarbetsrutiner och regler kring utlokalisering av patienter är under ständig utveckling. Gemensamma definitioner behövs för att underlätta dialog och beslut. Vi har kommit en steg i rätt riktning under året.

Ett verktyg som mäter vårdtyngd/vårdintensitet utifrån journaldata och i realtid har lyfts som en viktig förutsättning för att ännu bättre möjliggöra fördelning av patienter och planera bemanning – både i den dagliga styrningen och för den medellånga planeringen. Beslutsunderlag är framtaget, men är ej beslutat ännu.

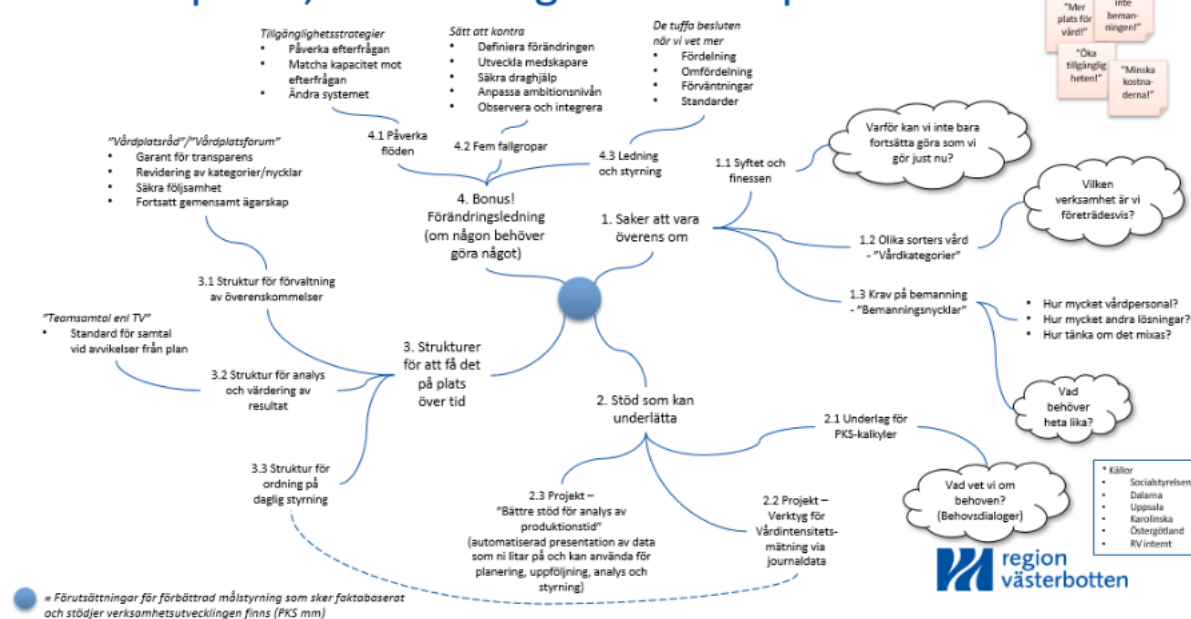
Säkerställa att det finns en övergripande styrning som ser till att planeringen och dimensionering av vårdplatser utgår från ett beräknat behov och att det finns ramar och riktlinjer för planeringen. Exempelvis riktlinjer för bemanning.

Styrning och ledning av vårdplatsproduktion är komplext. Under 2025 enades hälso- och sjukvårdens förvaltningsledning om att den frågan behövde särskilt fokus under 2026. Initialt har omvärldsbevakning (Stockholm, Östergötland) och erfarenhetsutbyte (Västmanland, Dalarna, Jönköping) med utvalda andra regioner genomförts. Socialstyrelsens material och vägledning har vidare legat till grund för det arbete som nu pågår.

Under vinter/vår har ett förankringsarbete genomförts med chefer i de verksamheter som har drift av vårdplatser vid alla tre sjukhus samt en inventering av vad som krävs för övergripande styrning och uppföljning av vårdplatsproduktionen.

Sammanfattningsvis kan nämnden konstatera att det är en komplex bild med många delar som behöver beaktas i det vidare arbetet som kräver både långsiktighet och uthållighet.

Vårdplats-, bemannings- och PKS-pusslet*

HSF stab Västerbotten gemensam
Yvonne E Nygren

2026-09-07

584975

Säkerställa att det finns en mer systematisk och strukturerad uppföljning och kontroll över vårdplatssituationen.

Det finns en upparbetad struktur för daglig överblick och samordning av vårdplatser (vårdplatsmöte per sjukhus). Samarbetsrutiner och regler kring utlokalisering av patienter är under ständig utveckling. Gemensamma definitioner behövs för att underlätta dialog och beslut. Arbetet har tagit ett steg i rätt riktning under året.

Ett verktyg som mäter vårdtyngd/vårdintensitet utifrån journaldata och i realtid har lyfts som en viktig förutsättning för att ännu bättre möjliggöra fördelning av patienter och planera bemanning – både i den dagliga styrningen och för den medellånga planeringen. Beslutsunderlag är framtaget, men är ej beslutat ännu.

Säkerställa att arbetet med produktions- och kapacitetsstyrningen (PKS) prioriteras och intensifieras. En fungerande produktions- och kapacitetsplanering ska bidra till att skapa balans mellan vårdbehov och vårdkapacitet. Det är otydligt vad det innebär att PKS är ett komplement till hälso- och sjukvårdens övriga styrning.

PKS (produktions- och kapacitetsstyrning) kompletterar hälso- och sjukvårdens övriga styrning genom att tillföra ett operativt och flödesorienterat perspektiv som ofta saknas i den traditionella verksamhetsstyrningen. PKS bidrar med metoder och verktyg för att planera, dimensionera och organisera resurserna över tid så att patienter får vård i rätt tid, på rätt vårdnivå och med rätt kompetens, samtidigt som förutsättningarna för en hållbar arbetsmiljö stärks.

Under september kommer det pågående arbetet att kompletteras med Socialstyrelsens inspel kring riktvärde för vårdplatser och "Plats för vård". Samtliga somatiska vårdavdelningar kommer genomföra behovsdialoger tillsammans med Socialstyrelsen och regionens eget PKS-team. Resultatet av dessa dialoger kommer att hanteras vidare i förvaltningens ledningsgrupp samt vid den stora PKS-workshop som planeras 22-23 sept.